

Crisismaatregel

Werkproces, rollen en aandachtspunten

Werksessies najaar 2018
Wvggz traject

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

HOOFDLIJNEN CM

Crisismaatregel – in het kort

- **Biedt mogelijkheid om onmiddellijk onvrijwillige (psychische) zorg te verlenen**
- **Alleen als uiterste middel**
- **Bij onmiddellijk dreigend ernstig nadeel**
- **BM legt de maatregel op**
- **Op basis van medische verklaring door een psychiater**
- **OvJ kan informatie geven over eerdere maatregelen**
- **Horen van de betrokkene**
- **Mogelijkheid om een PVP in te schakelen**
- **Binnen 24 uur een advocaat**
- **CM duurt maximaal 3 dagen**

Wat verandert er met de komst van de Wvggz?

1. IBS wordt Crisismaatregel (CM)
2. Gevaar wordt 'ernstig nadeel'
3. Verplichte zorg mogelijk vóór crisismaatregel
4. BM kan zelf CM werkproces in gang zetten
5. BM kan afwijken van (negatief) advies van psychiater
6. Nu kan alleen een psychiater de medische verklaring afgeven
7. Verplichte zorg kan ook ambulante zijn
8. Horen door de burgemeester
9. Opsomming geaccordeerde verplichte zorg in de last
10. Melding aan PVP
11. Beroepsmogelijkheid (voor schadevergoeding)
12. BM krijgt signaal als opname voortijdig wordt beëindigd (8.18.3)
13. BM kan bij uitvoering hulp van de politie inroepen (8.1.5)

Criteria voor een CM

BM kan een crisismaatregel nemen als (én-én)

- a. er onmiddellijk dreigend ernstig nadeel is;**
- b. er een ernstig vermoeden bestaat dat het gedrag van een persoon als gevolg van een (vermoeden van een) psychische stoornis dit dreigend ernstig nadeel veroorzaakt;**
- c. met de crisismaatregel het ernstig nadeel kan worden weggenomen;**
- d. de crisissituatie dermate ernstig is dat de procedure voor een zorgmachtiging niet kan worden afgewacht; en**
- e. er verzet is als bedoeld in artikel 1:4 tegen zorg.**

Partijen bij een CM

- **Betrokkene**
- **Melder van een crisissituatie**
- **Burgemeester**
- **Psychiater (medische verklaring)**
- **Zorgaanbieder / geneesheer directeur**
- **OvJ / OM**
- **Advocaat**
- **PVP, RvRB**
- **‘overige partijen’ (voor aanvullende informatie)**

Inhoud van de CM

- De BM vermeldt in de maatregel in elk geval:
 1. Gegevens betrokkene
 2. Noodzakelijke zorg om de crisis af te wenden
 3. Zorgaanbieder die de zorg zal verlenen
 4. Is betrokkene gehoord?
 5. Mogelijkheid van advies en bijstand PVP
 6. Mogelijkheid van beroep
 7. Geldigheidsduur van de maatregel
- BM zorgt binnen 24 uur voor een advocaat, tenzij betrokkene dat niet wil
- BM verstrekt persoonsgegevens aan PVP en zorgaanbieder

Inhoud van de medische verklaring

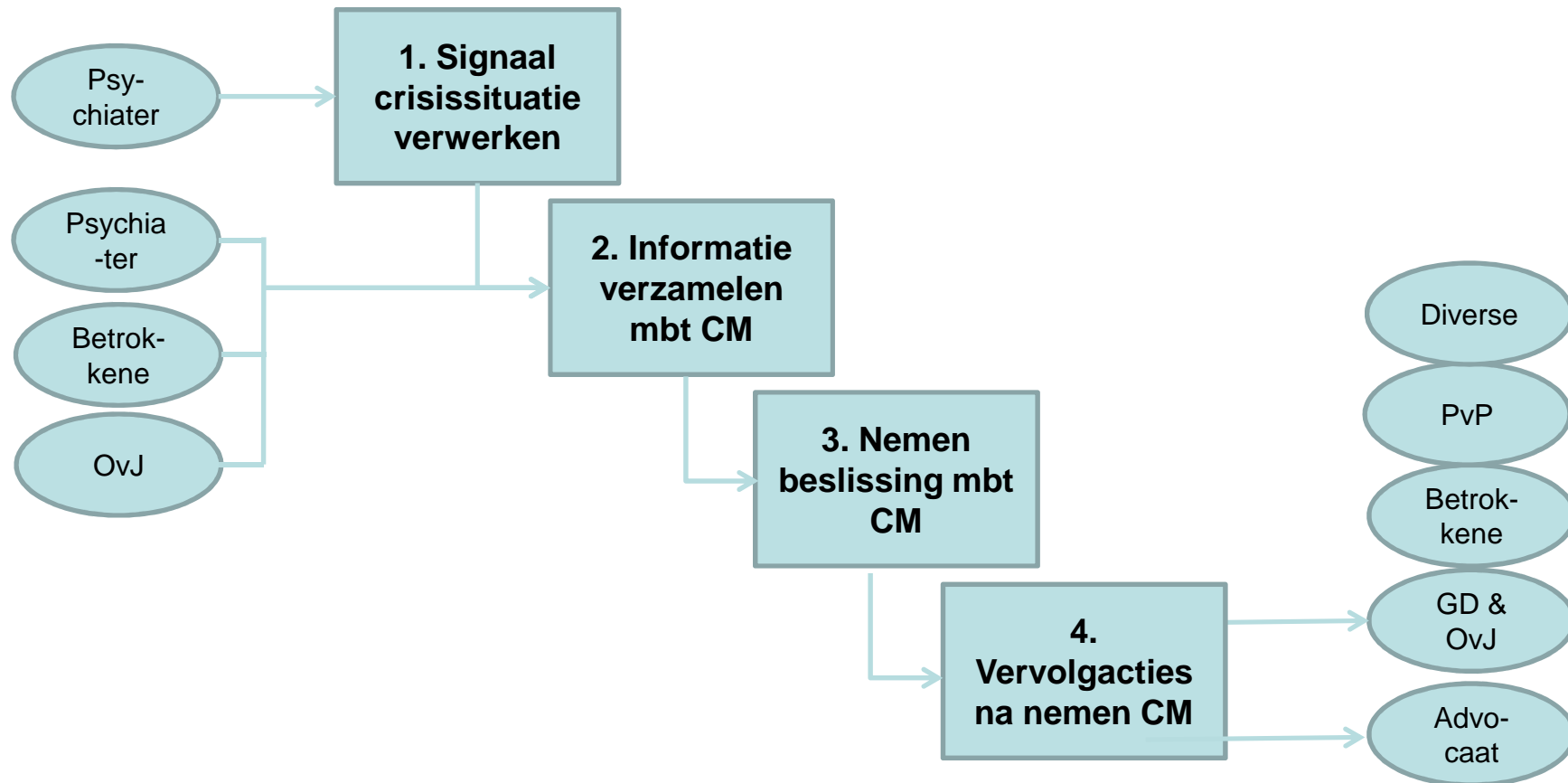
- **Gegevens betrokkene**
- **Gegevens psychiater**
- **Geraadpleegde hulpverleners**
- **Gegevens over het psychisch onderzoek, w.o.**
 - **Symptomen en (voorlopige) diagnose**
 - **Beschrijving van het ernstig nadeel**
 - **Relatie tussen psychische stoornis en het ernstig nadeel**
 - **De (verplichte) zorg nodig om het nadeel weg te nemen**
- **Is er sprake van verzet**
- **Verklaring en ondertekening**

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

HET CM WERKPROCES

Hoofdlijn werkproces Crisismaatregel

Actoren en rollen

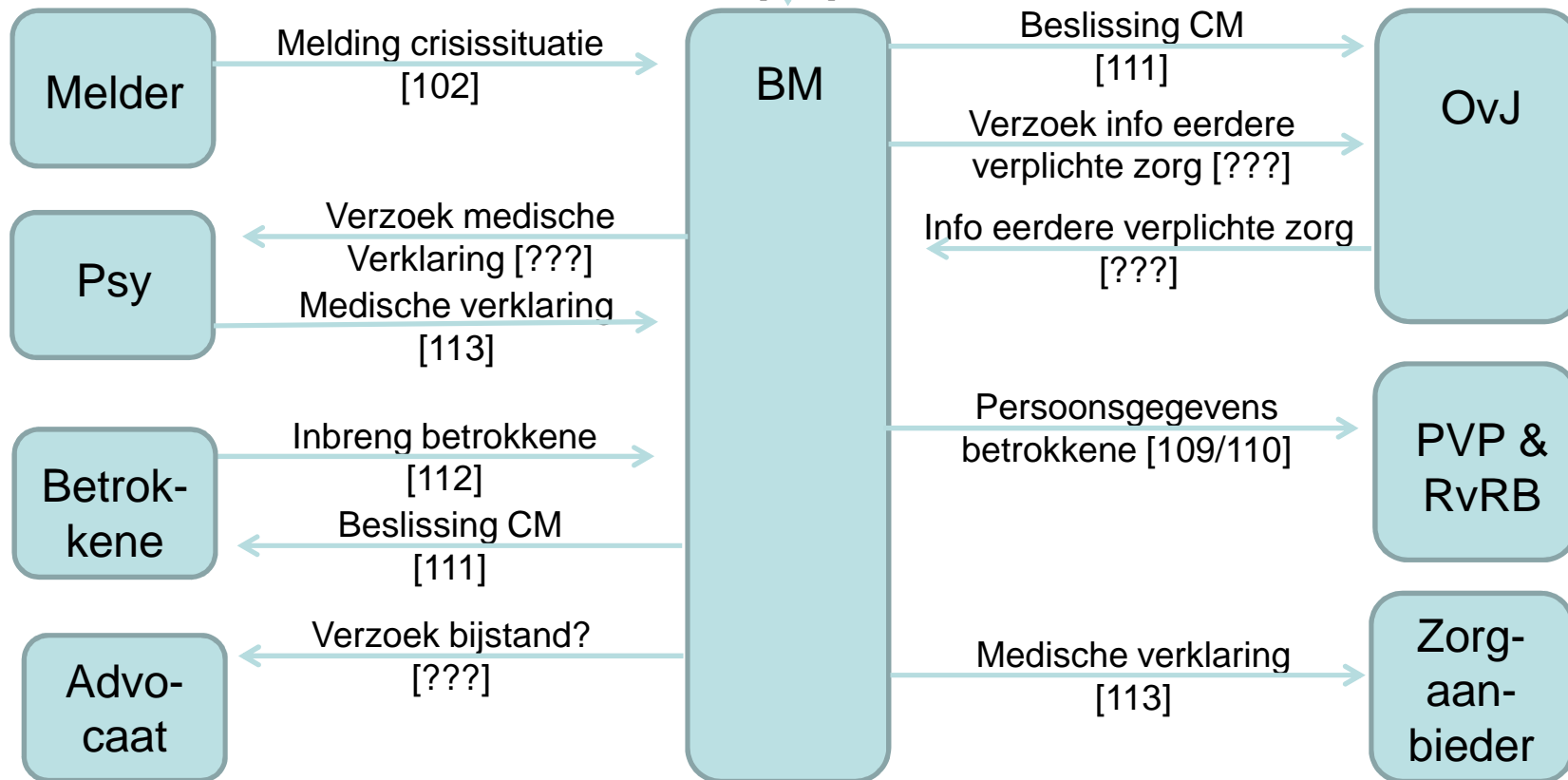
Actor	Rol
Psychiater	<ul style="list-style-type: none">• Signaal doen van een persoon die zich mogelijk in een crisissituatie bevindt (via verzenden medische verklaring)
Burgemeester (ex art. 7:1 e.v.)	<ul style="list-style-type: none">• Vanuit ontvangen signaal zelf starten CM werkproces (bijvoorbeeld traject ZM)• Kan ten aanzien van een persoon die zich in zijn gemeente bevindt een crisismaatregel nemen• Vraagt medische verklaring van een psychiater• Hoort zo mogelijk de betrokkene
Officier van Justitie (OvJ)	<ul style="list-style-type: none">• Verstrekt de burgemeester desgevraagd gegevens over voor betrokkene eerder afgegeven machtigingen (BOPZ of Wvvggz) NB Deze historie gaat terug tot 1 jaar.

NB Voorkant van het werkproces (bijvoorbeeld politie gaat ter plaatse bij een crisissituatie), wordt hier niet meegenomen. Het werkproces voor gemeenten start normaliter als de psychiater via Khonraad een signaal geeft aan de BM. Daarnaast kan BM ook zelf besluiten tot start CM werkproces, bijvoorbeeld vanuit melding die vanuit werkproces ZM afgehandeld wordt. Beschrijving van de rollen slechts voor zover het de werkwijze rondom een crisismaatregel betreft.

Communicatie en info-producten

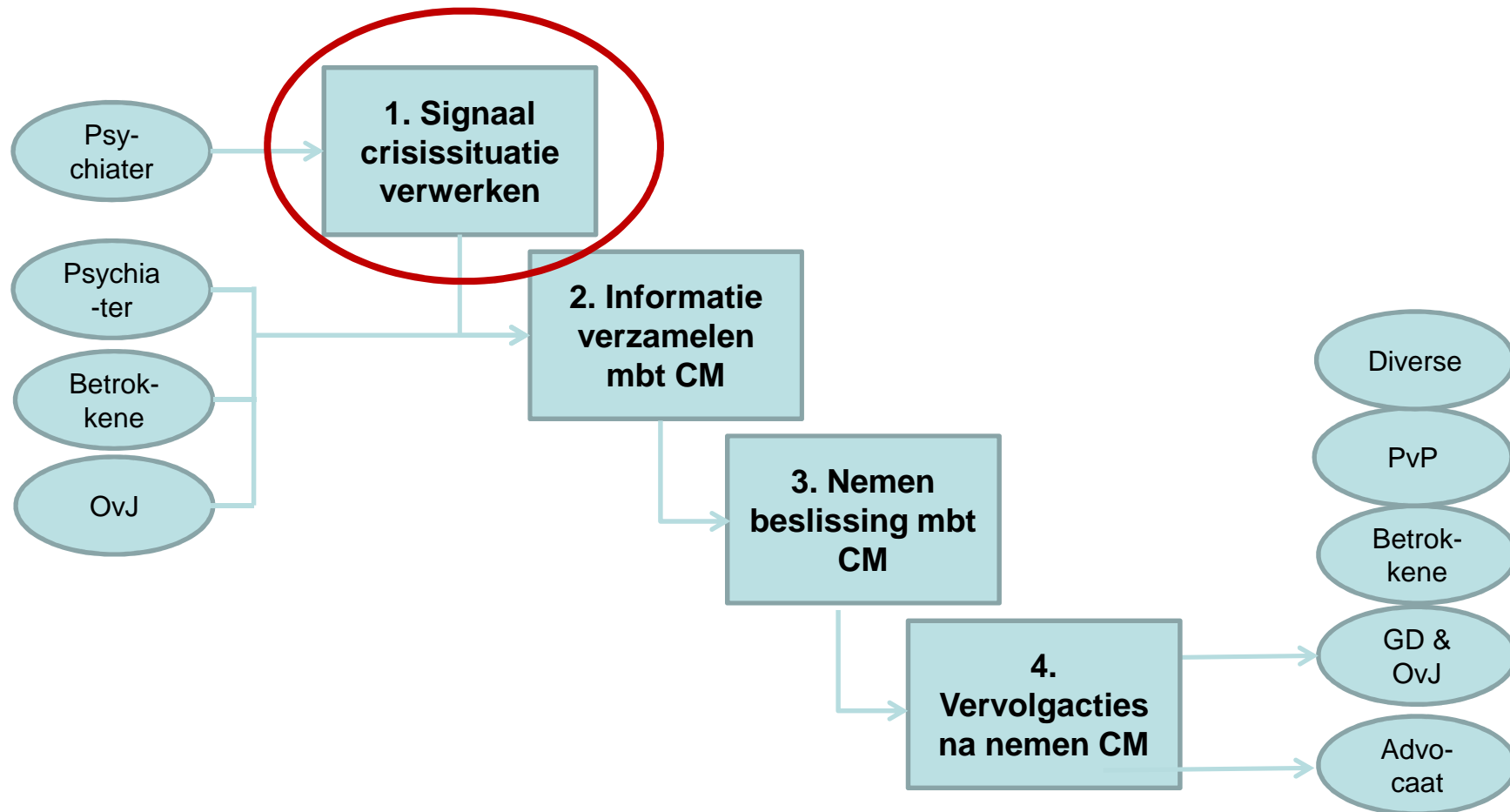
Informatie mbt maatregel

[107]

NB Sommige informatieproducten worden ook aan andere actoren verstrekt

Hoofdlijn werkproces Crisismaatregel

Signaal crisissituatie verwerken

Voorfase/startsituatie:

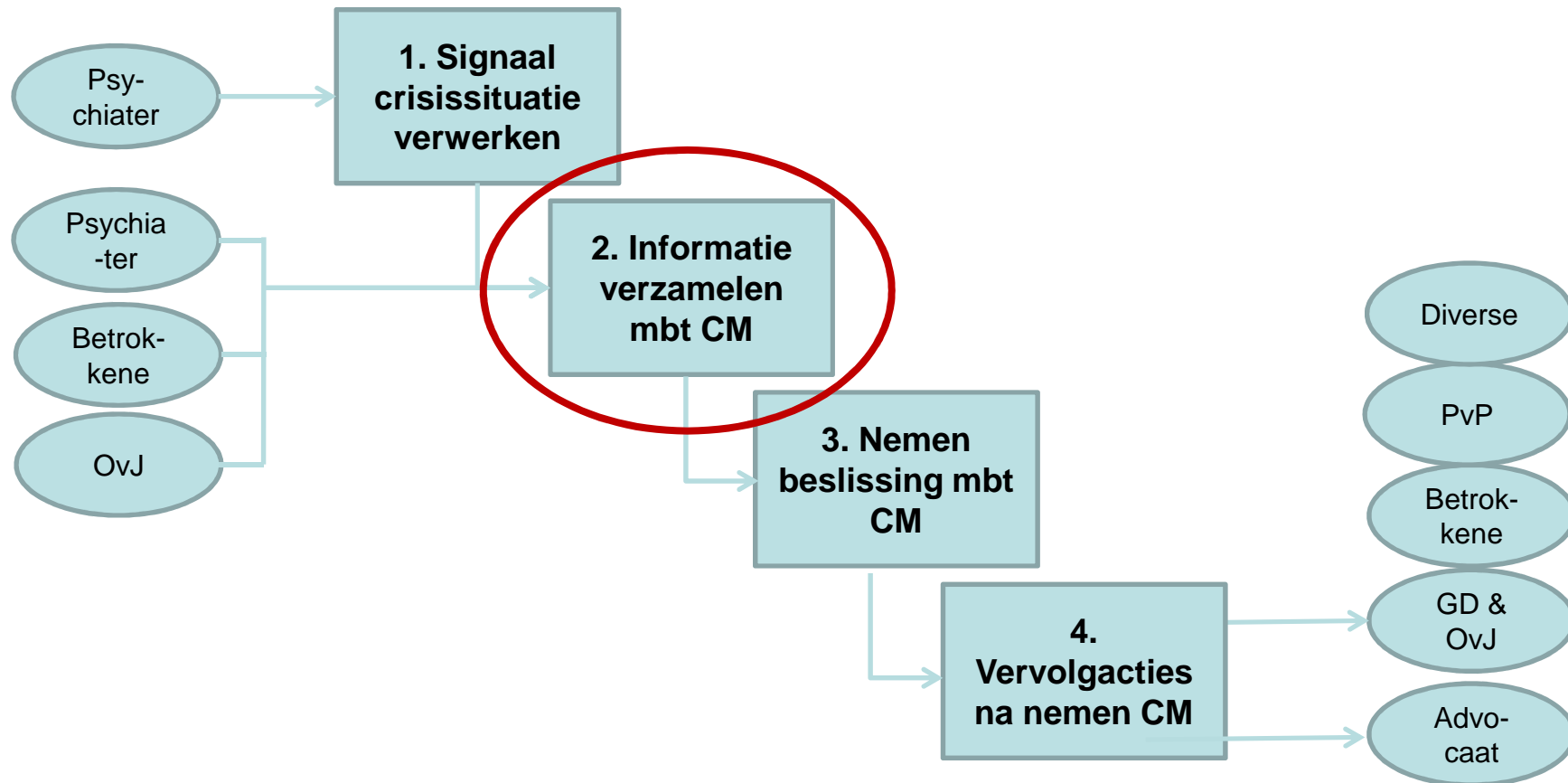
- **Er wordt iemand aangetroffen in crisis.**
- **Veelal gaat politie ter plaatse.**
- **Psychiater stelt medische verklaring op en stuurt via Khonraad naar BM.**

Spoor 1 (hoofdspoor): Signaal (nav een opgestelde medische verklaring) voor BM komt via Khonraad binnen bij ambtenaar die daarvoor gemachtigd is.

NB Uitgangspunt is dat de BM pas aan het eind van het werkproces, i.e. als alle informatie klaar staat, een beslissing neemt over de CM en dat een daartoe gemachtigde ambtenaar het voorwerk doet.

Spoor 2: BM start werkwijze voor CM als hij daar zelf aanleiding toe ziet, bijvoorbeeld vanuit ZM traject.

Hoofdlijn werkproces Crisismaatregel

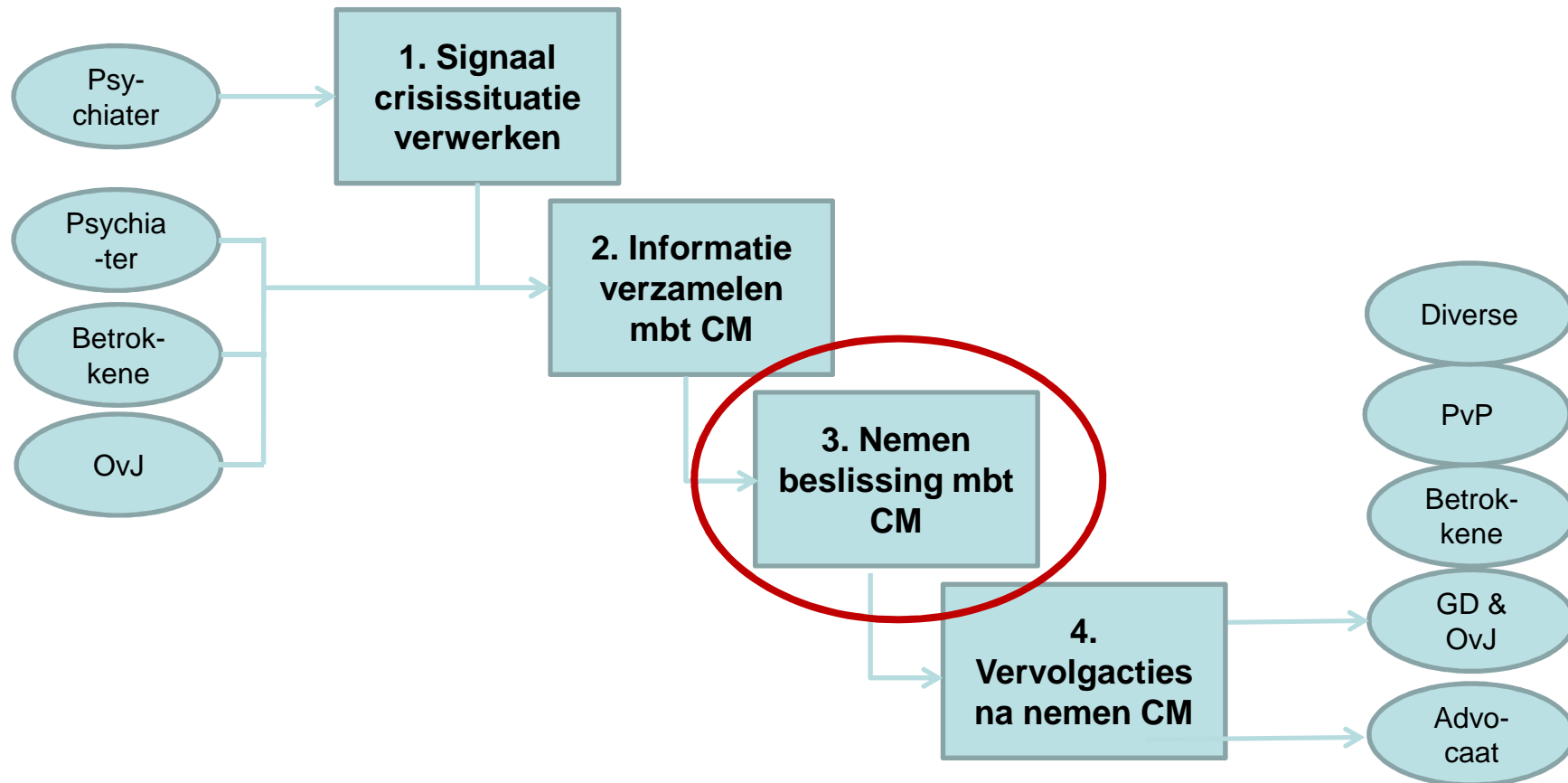
Informatie verzamelen mbt CM

- 1. Alleen bij spoor 2: Ambtenaar vraagt namens BM medische verklaring op bij psychiater**
- 2. Ambtenaar neemt kennis van medische verklaring en schat in of de OvJ gevraagd zal worden om gegevens te delen die erop wijzen dat de betrokkene eerder opgenomen is onder de wet BOPZ, of eerder verplichte zorg heeft opgelegd gekregen onder een eerdere (V)CM of ZM. Art 7:1.4. Ambtenaar vraagt aan indien gewenst.**
- 3. De ambtenaar ontvangt, als er verplichte zorg is verleend nog voor de BM een CM heeft opgelegd, hierover informatie. De ambtenaar verwerkt deze in het systeem.**

NB BM kan bij informatie uit 3) en 4) gebruiken in de afweging. Completer beeld. Echter, geen automatische: eerder gebeurd = nog een keer CM.

NB Voor nachtelijke uren wordt koppeling gerealiseerd door OM. Hangende die realisatie zorgt OM voor afdoende bemensing en bereikbaarheid.

Hoofdlijn werkproces Crisismaatregel

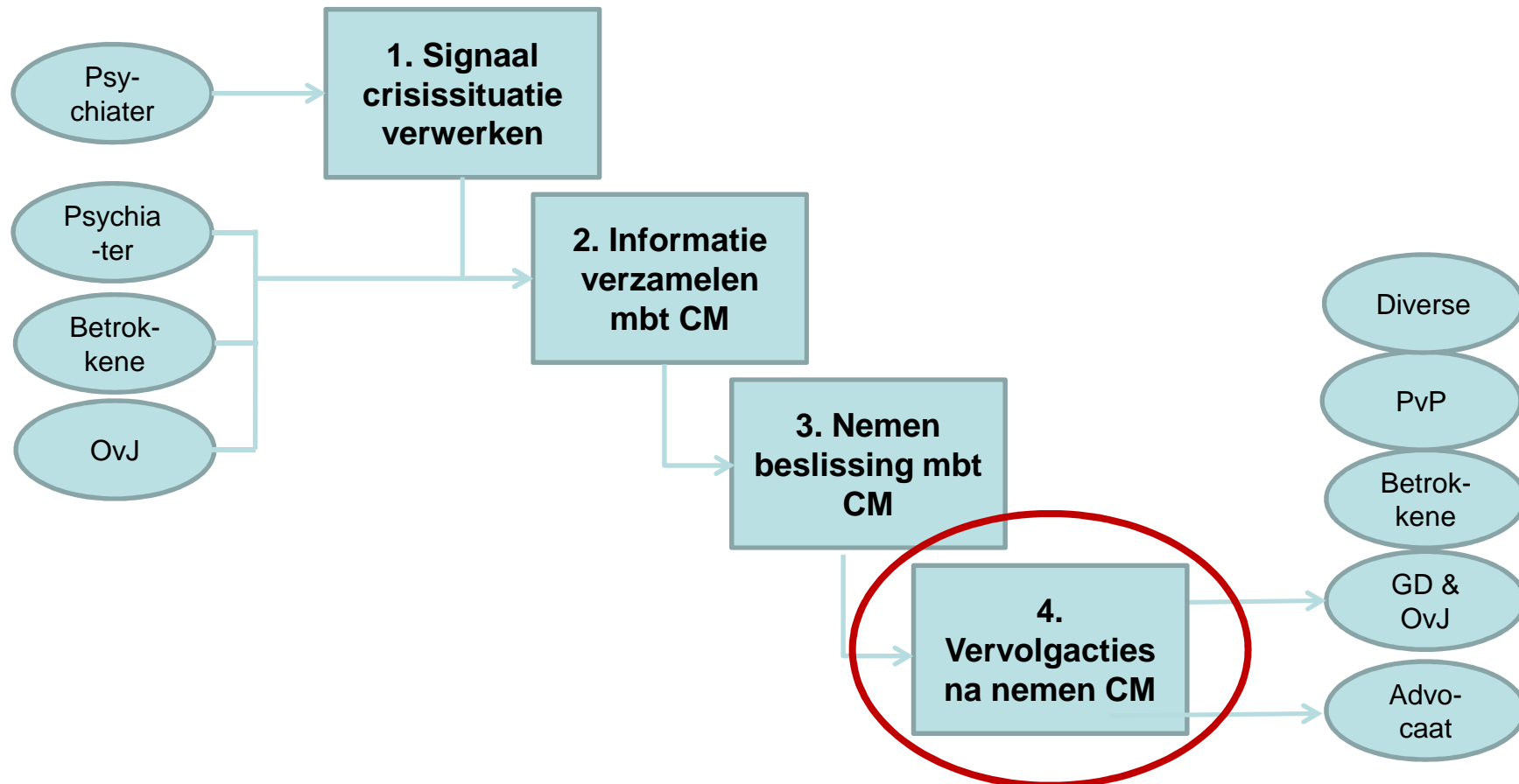
Nemen beslissing mbt CM

De BM krijgt een melding via het CM-systeem en gaat na of voldaan is aan de criteria voor een CM.

Indien de BM een CM neemt:

- **BM bepaalt de geldigheidsduur van de crisismaatregel, die ten hoogste drie dagen bedraagt**
- **BM stelt via Khonraad infoproduct 'Beslissing tot nemen CM' op**

Hoofdlijn werkproces Crisismaatregel

Vervolgacties na nemen CM (1)

Informereren betrokkenen

Automatisch via Khonraad: De BM stuurt onverwijld een afschrift van zijn beslissing tot het nemen van een crisismaatregel en de afgegeven medische verklaring aan betrokkene, de advocaat, de geneesheer-directeur, de inspectie, de OvJ, en voor zover aanwezig de vertegenwoordiger en de gezinsvoogdijwerker.

BM wijst betrokkene op recht van beroep.

NB Wordt opgenomen als tekst in CM.

De burgemeester draagt ervoor zorg dat de zorgaanbieder ten behoeve van de verplichting, bedoeld in artikel 8:25, de afgegeven medische verklaring ontvangt.

Vervolgacties na nemen CM (2)

Advocaat

Indien betrokkene geen advocaat heeft, draagt de burgemeester binnen 24 uur na het nemen van de crisismaatregel ervoor zorg dat betrokkene wordt bijgestaan door een advocaat, tenzij betrokkene daartegen bedenkingen heeft.

NB Gebeurt nu ook al, wordt door Wvvgz niet anders. Loopt via Khonraad.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

HOREN VAN BETROKKENE

Horen van betrokkene

Stappen in de uitvoering van horen

Ambtenaar bepaalt of horen mogelijk is

- Waar mogelijk informatie halen uit medische verklaring
- Als horen niet mogelijk, dan motiveren

Bepalen wie zal horen en met deze persoon contact leggen cq hem/haar een verzoek doen tot horen

Indien nodig veiligheid van hoorder garanderen

Horen van betrokkene en daarbij

- Toelichting meerwaarde PVP (indien psychiater dit niet gedaan heeft)
- Vragen om toestemming verstrekken persoonsgegevens. Uitkomst hiervan registreren. Indien psychiater dit niet gedaan heeft.

Aantekeningen / verslag maken van het horen (Awb)

Als een andere hoort: terugkoppelen aan ambtenaar, die daarvan verslag kan maken voor BM.

Horen van betrokkene

- **Doel:** zienswijze betrokkene naar voren laten komen, zodat deze meegewogen kan worden. Als onderdeel van een zorgvuldige voorbereiding van een beschikking.
- De BM moet zorgen dat betrokkene gehoord kan worden. *“De burgemeester dient moeite te doen om betrokkene te horen, hij mag er niet te licht vanuit gaan dat zulks niet mogelijk is.”*
- Hoe en waar? Op locatie, via (beeld) telefoon... beleidsvrijheid gemeenten
- Gebruik bijv. crisiskaart: *“Wanneer het niet mogelijk is om de betrokkene te horen, zijn er manieren om de voorkeuren van betrokkene te achterhalen, door bijvoorbeeld naar eerdere zorgtrajecten te kijken of naar de crisiskaart als die er is.”*
- Horen niet mogelijk? Motiveren!

Horen van betrokkene

Wie kan horen?

Verplichting berust bij burgemeester (art 7:1.3) of aan gemandateerde wethouder (voor opleggen CM)

Toelichting regering: horen kan ook, om praktische redenen, in opdracht van BM/WH door de instantie waar de betrokkene zich bevindt. NB onafhankelijkheid is bij het horen van belang.

Burgemeester kan horen dus breder “mandateren”, ook aan iemand buiten de gemeente cq een andere dan een gemeenteambtenaar.

Horen kan dus ook gemandateerd worden aan andere collega binnen gemeente of samenwerking tussen gemeenten? Wat zijn voor- en nadelen van 1) BM/Wethouder, 2) GGD, 3) GGZ of 4) andere gemeente-ambtenaar.

Beleidsvrijheid voor gemeente, obv bijvoorbeeld beschikbare competenties, financiën / bekostiging en onafhankelijke instantie.

Benodigde competenties bij horen

- **Kunnen praten met iemand die in de war is**
- **Goed empathisch vermogen**
- **Kunnen omgaan met iemand in crisissituatie**
- **In Jip en Janneke taal kunnen praten**
- **Goed kunnen toelichten wat de rol en meerwaarde van de PvP is.**
- **Onafhankelijkheid waarborgen. Dit betekent ook dat degene die hoort niet (tevens) de behandelaar van de betrokkene moet zijn.**
- **Medische GGZ-expertise niet per se nodig**
 - **Denk aan rechter die ook hoort voor RM; die heeft deze expertise ook niet**

Zo mogelijk horen van betrokkene

Uitsluitingsgronden waaronder niet gehoord hoeft te worden:

- a) Als betrokkene niet gehoord wil worden**
- b) Als betrokkene niet aanspreekbaar is**
- c) In geval van evidente tijdsdruk en**
- d) Indien ondanks de nodige inspanningen daartoe het horen door bijzondere omstandigheden niet kan worden gerealiseerd**

Als niet is gehoord, vergt de motiveringsplicht (Awb) dat de reden daarvan tenminste summierlijk in de beschikking wordt vermeld. De rechtvaardigheid van deze bijzondere omstandigheid kan nadien worden getoetst in een beroepsprocedure of schadevergoedingszaak.

Vraag: over 'tijdsdruk' → wat zijn de geldende termijnen? Wat gebeurt er als je die termijn niet haalt? Wat zijn voorbeelden uit de praktijk waarin deze tijdsdruk aan de orde is?

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

AANDACHTSPUNTEN BIJ CRISISMAATREGEL

Informatievoorziening bij CM

- **BOPZ-Online wordt door firma Khonraad doorontwikkeld tot een CM-systeem dat conform de Wvggz werkt.**
- **Interactie met psychiater verloopt via Khonraad**
- **Verwerken informatie en medische verklaring, en maken CM verloopt via het systeem**
- **Ontwikkeling van een koppelvlak tussen CM-systeem (Khonraad) en het OM**
- **Terugval optie: beveiligde mail. Eventueel via Khonraad Berichten Box**
- **Let op met beveiliging van de informatievoorziening!**

Privacyissues (AVG)

Uitvoering DPIA, punten die VNG+VWS nog uitzoeken:

- **Identificatie betrokkene, gebruik BSN?**
- **Heeft BM de (volledige) medische verklaring nodig voor de CM? (bijv. diagnose informatie)**
- **Welke informatie mag BM precies opvragen bij bijv. OvJ?**
- **Mag er informatie van derden worden gevraagd bij spoor 2 (BM neemt zelf initiatief tot CM)?**
- **Wie moeten er geïnformeerd worden over de CM? Ontvangen zij alleen dát er een maatregel is of het gehele dossier?**
- **Rechten van betrokkene. Is betrokkene wel aanspreekbaar?**
- **Rol van BM. Bewaker van proces, of inhoudelijke beoordelaar?**
- **Informereren van PVP, uitdrukkelijke toestemming betrokkene, wat als dat niet lukt?**
- **...**

Ondersteuning door PVP

- **Betrokkene weet veelal op voorhand niet welke ondersteuning door de PVP mogelijk is. Het is (daarom) wenselijk dat betrokkene niet sec de vraag voor toestemming krijgt voorgelegd, maar dat er korte, mondelinge informatie bij gegeven kan worden.**
- **De Stichting PVP levert hier informatie voor aan.**
- **VNG neemt deze informatie op in de handreiking voor de crisismaatregel.**
- **Persoonsgegevens van betrokkene zijn voor de PVP nodig om betrokkene tijdig te kunnen bereiken, informatie te geven en advies/bijstand te kunnen verlenen. De PVP is afhankelijk van de beschikbaarheid van persoonsgegevens om de wettelijke taken te kunnen uitvoeren.**
- **Betrokkene moet uitdrukkelijke toestemming geven voor verstrekken van persoonsgegevens aan de PVP**

Meer informatie...

- <https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/wet-verplichte-geestelijke-gezondheidszorg>
- www.dwangindezorg.nl
- Artikelsgewijze toelichting wetstekst:
<https://www.dwangindezorg.nl/nieuwe-wetgeving/documenten/publicaties/2018/januari/1/wvggz-artikelgewijze-toelichting>
- Vragen kunt u mailen aan: info@vng.nl